

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петко Христов

от Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН
за провеждане на конкурс за присъждане на образователната и научна
степен „Доктор”

по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки

за дисертационен труд на тема: *„Ролята на дарителството за развитие
на музейните колекции в България”* с автор Милена Гришева Катошева

Дисертационният труд на Милена Катошева ни предлага културологичен модел за изследване на един традиционно важен и особено съществен за българските музеи днес феномен – дарителството. Изборът на проблематика е актуален, защото както пише докторантката още в увода си „по-голяма част от съвременните музеи в страната са създадени на базата на дарени културни ценности – самостоятелни или обединени в колекции“. Познавайки добре антропологичната традиция за изследване на феномена дарителство в произведенията на Марсел Мос, Клод Леви-Строс, Пиер Бурдийо, Жак Дерида и др., Милена Катошева все пак остава вярна на историко-културологичния анализ, показвайки историческите корени и съвременното състояние на дарителските практики в българските музеи. Въпреки натрупаната значителна по обем литература по отношение на конкретни форми на дарителство и за редица музейни колекции – лични и регионални, досега в съвременната музеология в страната такова всеобхватно изследване и последователно проучване в исторически план на музейното дарителство от културологична гледна точка не е правено. Това, както и очертаването на фигурата на съвременния дарител и разкриване на мотивацията за музейно дарителство, направено от дисертантката в третата

глава, съчетано с препоръки към усъвършенстване на законодателството в тази посока, прави дисертационното изследване актуално и пригодно.

Дисертационното изследване на Милена Катошева има амбицията да представи и анализира историческата традиция на дарителството като част от ценностната система на българското общество, променяща се във времето, но неотменно важна нейна константа. Времевият обхват на дисертацията е максимално широк – от създаването на първите колекции към читалищата и спомоществователството през Възраждането, до съвременната дарителска практика в началото на новото хилядолетие. Нещо повече – във втората глава е направен опит за периодизация на дарителската традиция като законодателство, сфери на проявление и добри практики. Сравнителният анализ не е в полза на съвременното дарителство, с оглед на изтъкнатия от дисертантката факт, че в България все още няма Закон за дарителството.

Методологически изследването е съчетание на класическите методи на историческото изследване – критичен анализ на наличните документални източници и историческа периодизация, с етнологично наблюдение, анкети и работа на терен. Милена Катошева е провела две анкети в периода 2016-2018 г. – както с музейните експерти от 66 музея в страната, ангажирани в процеса на музейното дарителство, така и с 58 респонденти, дарители и съпричастни към дарителството в българските музеи. Резултатите от анализа на анкетите е изложен в третата глава на дисертацията. Това позволява на дисертантката да направи редица изводи относно характера и мотивацията на съвременните дарители, на проблемите, но и на добрите практики в музеите през последните години. Формулирани са редица препоръки както към ръководствата на музеите – относно поставянето на кутии за дарения; изработването на почетни книги в музеите, описващи дарителите; организиране на дарителски изложби;

отбелязване на Ден на дарителите и др., така и към българското законодателство с оглед на създаване на законови рамки на дарителските практики и облекчения за това, с цел изработване на закони за дарителството и за доброволчеството в музеите в страната. Анализът на медийното отразяване на дарителските практики в музеите дава основание на авторката да формулира предложение за създаването на национален уебсайт „Дарителството в българските музеи“. Това би било, според мен, добро послание и към българите в чужбина, защото запазването на историческата памет в музеите и на културната идентичност в условията на пан-европейска мобилност става все по-актуален въпрос.

Приносите на дисертацията са добре очертани в края на дисертацията. Налице е първото цялостно изследване на дарителските модели и практики в българските музеи като база за изпълнение на основната мисия на музея – да събира, съхранява, проучва и популяризира културни ценности. Дисертацията съдържа редица практически препоръки, реализацията на които биха допринесли за разширяване и оптимизиране на дарителството в съвременното българско общество. Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертацията, а авторката има необходимия брой публикации по темата – осем отпечатани, едната от които в чужбина.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на почитаемото Научно жури да гласува положително за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Милена Гришева Катошева за дисертационното изследване на тема: *„Ролята на дарителството за развитие на музейните колекции в България“* и гласувам ЗА това.

12.09.2018

доц. д-р Петко Христов